

GOT A BIKE?

זהירות איננה פחדנות

כל רוכב קטנוע או אופנוע עשירי נופל פעם בשנה קרבן לתאונת דרכים. זאת היא המציאות בכביש הישראלי. משך השנה האחרונה היו 2100 נפגעים מבין 20 אלף בעלי הקטנועים והאופנועים בארץ. הגורמים העיקריים למצב זה הם אי-הזהירות הפיזית של רוכבי הקטנוע/אופנוע בצפיפות התנועה, חוסר הסובלנות וחוסר ההתחשבות מצד נהגי הרכב.

אך נפתח בכביש פתח לעקיפה ייכנס בו רוכב הקטנוע, הסבור שאחרת לא יתחשבו בו ובכך נוצר מעגל הקסמים הארוך — רוכב האופנוע סכור שאין מתחשבים בו לוקח לעצמו זווית בטחון נוספת — נוסע באמצע הכביש והואיל וכך, קשה יותר לעקוף אותו, חותכים אותו — ונוצרת תאונה.

חבוש קובע-מגן!

אם כי הסטטיסטיקה אכזרית — כל נפגע חמישי בתאונת דרכים בארץ הוא רוכב אופנוע או קטנוע (2100 מתוך 10000 תאונות) הרי הנסיון מוכיח כי אפשר ואפשר להלחם בתאונות — אם קיימת הנכונות לכך. בעבר היו הפגיעות השכיחות ביותר בין נפגעי קטנוע ברגל דווקא. עתה, משהותקן מגן רגל בכל קטנוע, השתפר המצב.

אולם עכשיו עיקר הפגיעות הן פגיעות ראש — הואיל ורוכבי הקטנוע אינם מצוידים, על-פי-רוב, בקובעי מגן ובשעת תאונה הסיכוי הגדול ביותר הוא ליפול על הראש. צה"ל וסיירי משטרת ישראל חייבו את רוכבי אופנועיהם בחבישת קובעי מגן והתוצאה — מיעוט פגיעות ראש. באנגליה ובגרמניה חובשים 2 מתוך כל 3 רוכבי קטנוע קובע מגן פלסטי והתוצאה מצויינת (ראה תמונה למעלה: מודעת פרסומת של המועצה למניעת תאונות בבריטניה — "האם יש לך קטנוע/אופנוע? רכוש קובע מגן וחבוש אותו תמיד!").

פזיזות איננה גבורה!

חטאים חמורים עד למאד אחרים הם העקיפה מימין, ההתפתלות בין כלי הרכב, הנסיעה בין שני זרמי תנועה, חיתוך הפינות, אי מתן הסימנים, ועם שרשרת החטאים נמשכת שרשרת התאונות. רוכב קטנוע החייב לעצור ולהוריד את רגלו מבכר להתפתל בין כלי הרכב, מקבל בכך רוחב פי שלוש מרוחב קטנועו והתוצאה — תאונה. רוכב קטנוע המסיע נערה על קטנוע כשהיא לובשת שמלה או חצאית צרה והנאלצת לשבת מן הצד — אין ישיבתה איתנה כלל ובכל עצירה היא נזרקת מכלי הרכב.

שעה שאחוז התאונות יורד בכל כלי הרכב הוא עולה דווקא באופנוע/קטנוע. לו היו יותר רוכבי קטנוע זוכרים כי זהירות איננה פחדנות וכי פזיזות איננה גבורה היה מספר הנפגעים מביניהם קטן הרבה יותר.

על קטנות ועל גדולות

החודש החליטה המועצה הלאומית למניעת תאונות לערוך מסע הסברה נרחב נגד תאונות רוכבי קטנוע/אופנוע ובמיוחד נוכח חודשי החורף, בהם המצב חמור מיוחד. המועצה חוזרת ומזכירה כי יש להקפיד על קטנות כעל גדולות. הנוסע בכביש משובש חייב להזהר במיוחד מבורות — הגלגל הקטן של הקטנוע נתקע בבור והקטנוע מאבד מיציבותו. המוליך את כלי רכבו בידי בכביש חד-סטרי אסור לו ללכת נגד התנועה.

ולבסוף עניין התלת-אופנועים: רוכבי כלי זה לוקים במיוחד במטען מסורבל, המסתיר להם את שדה הראייה או ממטען רחב יתר על המידה וכמובן — חתנייה בכל מקום הנראה לרוכבי התלת-אופנוע כמתאים — דבר המפריע לכל כלי הרכב האחרים.

ספרים

כתביעת

חיי-המין של המשוררים

עכשיו (סיפורת—אמנות—ביקורת, בעריכת ברוך הפץ, גבריאל מוקד ויהודה עמיחי, 56, סתיו 1960) היא במתה המשותפת של ה"מישמרת הצעירה המודרניסטית הישראלית, שכונתה, בחוסר-הטעם ובאי-הדיוק המקובלים בקריית-ספר שלנו, "דור הזועמים". החוברת העבה מכילה שלל סיפורת טובה וקורטוב של סיפורת לא-כ"כ טובה: בסיפורת, פותח את הקובץ יוסף בר-יוסף, עם החלון, יצירה מעניינת, הקורעת את החוט האסוציאטיבי שאיפיינו את יצירתו האחרונה, הופכת את הסופר לאחד המבטיחים ביותר בין יוצרינו הצעירים.

עמו מופיעים סיפורו של אהרון אפלפלד פיצוים, המתאר בצורה צניינית ויבשה, ש"אינה נטולה אירוניה-שלוזועה, את דרך יסור ריה של מקבלת-פיצוים ישראלית בארץ וב-גרמניה — ויקיפה שלא לעניין, סיפור סימ-כולי ואימיתי של יוסף בן-גל על רקע קפי-קא-אפוקאליפטי.

השירה בחוברת עשירה במיוחד ומכילה, בין היתר, את ישראל פינקס, דליה הרץ, אנוך אלדן, משה דור, אורי ברנשטיין ועוד. כן הניח החוברת, הרצינית בנימתה, גבוהה ברמתה, משורה של מסות, תירומי-שירה מודרנית ומאמרים, ואף מקטע מתוך מחזה, "קשת" באונג. אך הדבר המיוחד ש"בחוברת היא דווקא דפדפת בשם דג הדיו, שהופיעה, כביכול, כחלק נפרד מעכשיו, נערכה על-ידי אחד העורכים בלבד, גבריאל מוקד, וגרמה להסתייגות יתר שני העורכים. תכליתיה: התקפה חריפה על הביקורת, על כתבי עת אחרים, ועל יתר תופעות-סיפורת תיות שאינן אהודות על בני המישמרת המודרניסטית.

קטע אופייני מן הדפדפת היא הרשימה קשת באונג, בה תוקף אחד, צהרון קמיר, את עורך החוברת המתחרה, קשת. בזה הלשון: "מר א. אמיר, עורך קשת, הנהיג חידוש נאה בקריית-ספר-וביקורת שלנו. מדי פעם נדפסת בקשת, בחתימה פסבדונית צ. ק. (שיודעי דבר טוענים כי האישיות המסתתרת מאחוריה אינה פטורה מקירבה כלשהי ל"עורך האמין עצמו), רצוניות, קטלניות" על כמה מהבולטים בין משוררינו הצעירים. מילא, מובן לנו עצם רצונו של משורר ממידתו של א. אמיר לפגוע במשוררים אמיר חיים... הופתענו מהסבריו הארוטיים ה"נועים של הרצונות האלמוני החרוץ על מהות השירה הצעירה. הסקיצה שמרסט בעל-הדבר היא, בדרך כלל, פשוטה: היות ארוטיות בלתי-ברואות, הכרוכות באונגניות, הן מפתח-הקסם לשירת מיטב משוררינו ה"צעירים. מ. גילן מתואר בדיוק טופוגרפי מדויק כעוסק בפעילות אוטו-ארוטית נסערת ועל-ידי-כך נולדות... חומות יריחו שלו. ד. אביזן אינו מוצא סיפוק בחיי-גישוואן, ו"קסום קסמה לו, אליבא דקשת, האוטו-ארוטיות ה"נועים נוצרים... ברזים ערופי שפ" תיים...

"מעניין שאמיר (סליחה, הרצונות האלמוני) אינו כלל מופרע בניתוחיו על-ידי העובדה שלמשוררים ה"אונגניסטים" יש כבר נשים ומשפחה. על פי קו מבריק זה עשוי להיות מואשם באימפוטנציה, למשל, כל משורר מוכשר מאמיר (כלומר, כמעט כל משורר ב"ארץ — אבל, חוץ משלה, למה "כמעט"? אפילו יהיו לו נכדים וננינים לרוב. "... מכיוון שעורך זה הדיו אין עינו רעה באושרו המיני של שום איש, ומשוררים גרוועים בכלל זה, הנוו לאחל לעורך קשת, שכשירו הגברי יעלה על כושרו הסיפורתי והביקורתי. וכדואי אנו מייחלים, שלבסוף תצא חוברת אחת של קשת שתהיה נסבלת מבחינה סיפורתית — בניגוד, למשל, לעלי-ביתו המבדחת של רוב ה"חומר" בשירה, מחזה וביקורת בקשת ט, לרבות שירי ה"עורך הגברי עצמו".

על אף הדעות המפולגות שקיבלו את ה"ר פעת דג הדיו, בניגוד לתמימות-הדעים על איכותה של עכשיו, ברור היה, השבוע, ש"עורך הדפדפת, יחד עם עורך קשת, בראי, בבחינת יש מאין, סיגנון ביקורתי חדש: סיגנון שאפשר להגדירו, בדיוק מסויים, כ"ביקורת פיזיו-סיפורתית.

שירה

מימוש הבטחה

מיפד-שימחה (35 שירים מאת משה אשד, לדברי ידידיהם, אינם אלא גבי-ריאל מוקד, והמשוררים נתן זך ודויד אבי-זך, שחברו יחד כדי לחבר פנינת-קניסטר זך.

בן-שאול; רישומים מאת ניסן אנגל; הוצאת אל"ף (1960) מהווה מימוש הבטחה שהיתה כלולה בשיריו של משורר צעיר זה, אשר מיעט לפרסם שירה במוספיה-הסיפורת ובק"צים הסיפורתיים השונים.

בניגוד לחלק נכבד מבני-דורו, אין בן-שאול מבטא רוח לוחמה או סער כבוש. המשורר הירושלמי (30), שהתמחה בטרסטרסבורג ש"בצרפת באומנות ציור-התפאורות התיאטראליות, עובד כעורך-מישנה של מעריב-לנו"ר עד ומפרסם מפעם לפעם רישומים, הוא חסיד לא שוטה של-כך של הרטט הלירי הדק, של הנימה המינורית המופנמת. כותב בן-שאול, למשל, בשיר הנותן את שמו לקובץ: העשן הפוך. בעצלתיים / אל בית-התעודה / שבחוי ירום... (ע' 10), ומאוחר יותר: הימלך בדעתך / זמןך קצר / במכירה פומבית בבית-קפה / נמכרת. אמרו / שיבעים ושיבעה חכמים שיבעים / ושיבעה שבעים ושוטים מושבעים שצללת. (ע' 11). הנימה השלטת בשירה זו היא — העצב הקל, המלאנכוליות חסרת-האונים קמענה. היא מתגנבת, כדרך שירת צרפת המודרנית, ממנה מוקסם המחבר, גם לחוף תיאור הנוף המיו-כר, נוף השעשוע המיקרי, כפי שקורה כאשר המשורר מספר, דרך משל, על חוף-ימה של יפו, רובע בתי-הקפה הימים העסיסיים: אצל ג'אנט כבר סגור. העכבר בולע דג, סם יקר / טע / גוף שטום. / אז הילדה תחלוף, תטיט

משורר בן-שאול רכבות בכיוון אחד

המתח / ואור ירוק, דלועי, על האילפס / יפול. זרעוני מלון נינונו. / עם הצל ורשת עכביש / תנוס בתוך קוריה. (קייץ וסתו, ע' 60).

כימעט-אימה ורתיעה. היומימי ה"ר פך לכימעט-מאויים. אך שלא כדרך משוררים אחרים, כבדי-החושות או קרועי-תחושות מבין שאול, מיתרגמת אימה-בכוח זו לבריה מס' כנות המעש, לשקיעה בהגות שירית אופי ייגית:

"בואה, מונאמי, בוא אוד אובד / בשעת הכליונות מפליגה הרכבת הראשונה / מארץ פפרורי הצ'יפורים / נדש את המיוזיז. ילכו עם הספרים / עם רצינות המעש הישנה / וסיקוטי / אתה יודע מה. תקנה / רק כר' טיטי הלון ואל תמנה את המעות". התחפרות זו בנימה הקלילה-העצובה עשוי-ייה להוות, לא אחת, רתיעה מפני הסקת מס' קנות שיריות, מפני גיבוש סיגנון מורכב ומפני התעמקות מחשבתית-תיאטראלית. גם אצל בן-שאול לא נעדרים סימנים, המעידים על יכולת פוטנציאלית העולה על המוגש — בתנאי שמכון היה, במסקניות רבה יותר, לצלול לתהום החתירה הבלתי-אמצעית. יחד עם זאת, אם לרוץ על-פי רמת המאניירה הספרותית-האירופית הנמלאת ב"ארץ, לא אחת לא צמיחה הנסיונית של שירה מודרנית עברית-מקורית. נושבת רוח קלילה אך עזת-תחושות, במפרשי-המלח של בן-שאול.

כפי שמוגש לנו עתה, מהחה מיפד-שימחה התקדמות רבה בהשאה עם ספר-שיריו ה"ראשון של המחבר, מיגדל-שמש, שהופיע לפני כשש שנים. מכל מקום, הבטחת שירתו של בן-שאול עדיין אינה אומרת סוף פסוק. ומה שניתן לקרוא בספר צנוע זה — ליריקה טובה ותחושה כנה, על אף השפעות-יתר אחדות — די בו כדי לברך על הופעתו של עוד ספר-שירים נאה אחד.